

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE

Klasa: 021-12/11-01/98

Urbroj: 5030110-11-2

Zagreb, 21. srpnja 2011.

PREDSJEDNIKU HRVATSKOGA SABORA

Predmet: Zastupničko pitanje dr. sc. Mirele Holy, u vezi s privremenim skladištenjem eventualno opasnog otpada na području bivše tvornice Adriavinil, koje je namijenjeno za potrebe turizma, postupkom sanacije navedenog terena, kao i u vezi s pravom na ekološku naknadu za život osobama nastanjenima u blizini privremenih skladišta opasnog otpada – odgovor Vlade

Zastupnica u Hrvatskome saboru, dr. sc. Mirela Holy, postavila je, sukladno sa člankom 185. Poslovnika Hrvatskoga sabora (Narodne novine, br. 71/2000, 129/2000, 117/2001, 6/2002 – pročišćeni tekst, 41/2002, 91/2003, 58/2004, 69/2007, 39/2008 i 86/2008), sljedeće zastupničko pitanje:

"Obratili su mi se građani/ke Kaštela koji/je su zabrinuti/te zbog skladištenja nepoznatih količina i vrsta opasnog otpada na prostoru bivše tvornice Jugovinil (Adriavinil) u Kaštelima. Dio (24 ha) bivše tvornice Jugovinil (Adriavinil) na javnom natječaju 2004. godine prodan je tvrtkama Kemokompleks d.o.o. i Lavčević d.d. po cijeni približnoj od 23 eura za m². Uvjet iz kupoprodajnog ugovora, prema informacijama s kojima raspolazem, bio je da novi vlasnici na tom području ugase proizvodnu djelatnost te riješe problem radioaktivne šljake. Dvije godine kasnije, 2006. godine, donesen je Generalni urbanistički plan Kaštela kojim se cijelo područje bivšeg Adriavinila pretvara u turističku zonu T1. No, usprkos takvim planovima, novi vlasnici na ovom prostoru putem zastupnika skladište opasan otpad. Tvrtka CIAN d.o.o. od 2008. godine iznajmljuje dio prostora bivšeg Adriavinila te tamo privremeno, do 2013. godine, skladišti opasni otpad. Dozvolom koju posjeduje tvrtka CIAN d.o.o. pokrivena je djelatnost skupljanja i skladištenja niza vrsta opasnog otpada, pa tako i opasnog otpada iz podgrupa 17 06 – izolacijski materijali i građevinski materijali koji sadrže azbest i 06 13 – otpad od ostalih anorganskih kemijskih procesa koji nisu specificirani na drugi način.

Slijedom prethodno rečenog, molim da mi odgovorite na sljedeća pitanja:

Kako je moguće da je tvrtka CIAN d.o.o. dobila dozvolu za privremeno skladištenje opasnog otpada u zoni koja je, sukladno važećem dokumentu prostornog uređenja, namijenjena turizmu? Što se točno skladišti na prostoru bivšeg Adriavinila, kolike količine i na koji način se skladišti taj otpad? Jesu li tvrtke Kemokompleks d.o.o. i Lavčević d.d. pokrenule postupke sanacije terena prekrivenog radioaktivnom šljakom? Ako jesu na koji način će ovaj opasan otpad biti saniran i u kojem roku? Tko će odraditi poslove sanacije i tko će platiti troškove sanacije? Zbog čega lokalno stanovništvo ima pravo na ekološku naknadu/rentu za život u blizini postrojenja i odlagališta komunalnog otpada, ali nema pravo na ekološku naknadu za život u blizini privremenih skladišta opasnog otpada?"

Na navedeno zastupničko pitanje, Vlada Republike Hrvatske daje sljedeći odgovor:

Na temelju članka 41. Zakona o otpadu (Narodne novine, br. 178/2004, 111/2006, 110/2007 i 60/2008) Ministarstvo zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva izdalo je tvrtki CIAN d.o.o. iz Splita, Varaždinska 51, dozvolu za obavljanje djelatnosti gospodarenja opasnim otpadom, i to za skupljanje i prijevoz te privremeno skladištenje na lokaciji Kaštel-Sućurac – industrijski pogon, klase: UP/I-351-02/08-11/10, urbroja: 531-08-1-08-3, od 25. kolovoza 2008. godine, te dopunu te dozvole radi proširenja skladišnog prostora za privremeno skladištenje skupljenog opasnog otpada na katastarskoj čestici 7679 na lokaciji u Kaštel-Sućurcu – industrijski pogon (bivša tvornica Jugovinil), ul. F. Tuđmana bb, klase: UP/I-351-01/09-01/70, urbroja: 531-13-2-1-09-3, od 21. srpnja 2009. godine, na vremenski rok do 25. kolovoza 2013. godine.

Odredbe članka 42. Zakona o otpadu definiraju da će se dozvola, ovisno o vrsti djelatnosti, izdati osobi koja je registrirana za obavljanje djelatnosti postupanja s otpadom, koja raspolaže s potrebnim zakonito izgrađenim građevinama i uređajima, koja zapošljava osobe koje imaju stručnu spremu propisanu za obavljanje poslova gospodarenja otpadom i ako oprema, građevine i/ili uređaji kojima raspolaže u svrhu obavljanja djelatnosti u cijelosti udovoljavaju propisanim tehničko-tehnološkim uvjetima i uvjetima zaštite okoliša. U postupku izdavanja dozvole utvrđeno je da tvrtka CIAN d.o.o. udovoljava navedenim propisanim uvjetima i da je o tome, uz zahtjev za izdavanje dozvole, predložila odgovarajuću dokumentaciju i dokaze.

Činjenica da je privremeno skladištenje opasnog otpada dopušteno na lokaciji Kaštel-Sućurac - industrijski pogon, koja se prema postojećoj prostorno planskoj dokumentaciji nalazi unutar područja planiranog za ugostiteljsko-turističku namjenu, nije od utjecaja za izdavanje navedene dozvole, budući da je odredbom članka 42. Zakona o otpadu određeno da će se dozvola izdati osobi koja, između ostalog, raspolaže s potrebnim zakonito izgrađenim građevinama i uređajima, a što je nesporno, kao što je nesporno i to da se radi o postojećoj građevini skladišne namjene, koja udovoljava tehničko-tehnološkim uvjetima, propisanim Zakonom o otpadu, i pripadajućem provedbenom propisu, te se do privođenja planiranoj namjeni može sukladno tome i koristiti. Naime, u skladu s propisima o prostornom uređenju, prostornim planom se ne određuje rok njegove realizacije, niti se sprječava korištenje postojećih građevina u vremenu do ostvarenja pojedinih zahvata u prostoru u skladu s određenim prostornim planom.

Iako Ministarstvo turizma podržava realizaciju na području bivšeg Adriavinila turističke zone T1, koja je predviđena u postojećem Prostornom planu uređenja Grada Kaštela i Generalnom urbanističkom planu Kaštela (Službeni glasnik Grada Kaštela, broj 2/2006), vlasnici zemljišta tvrtke Lavčević d.d. i Kemokompleks d.o.o. zatražili su njihovu izmjenu u dijelu koji se odnosi na namjenu, i to iz ugostiteljsko-turističke u mješovitu namjenu. Grad Kaštela nije uvrstio taj prijedlog u izmjene i dopune navedenih prostornih planova koje su u tijeku.

U nadzoru inspekcije zaštite okoliša iz 2009. godine, lokacije bivše tvornice Adriavinil na lokaciji u Kaštel-Sućurcu, uključujući i skladište opasnog otpada tvrtke CIAN d.o.o., utvrđeno je da je uskladišteno četrdeset vrsta raznog opasnog otpada u ukupnoj količini od 890 tona sukladno izdanoj dozvoli, te da je skladište zatvoreni objekt izgrađen od čvrstog materijala i da se otpad skladišti odvojeno po vrstama sukladno propisanim uvjetima.

Vlada Republike Hrvatske napominje da je sukladno Zakonu o radiološkoj i nuklearnoj sigurnosti (Narodne novine, broj 28/2010), Državni zavod za radiološku i nuklearnu sigurnost, kao tijelo državne uprave, nadležan za poslove zaštite od ionizirajućeg zračenja i nuklearnu sigurnost, u koje je uključen i inspekcijski nadzor nad provedbom toga Zakona i propisa donesenih na temelju toga Zakona.

U svezi s upitom o sanaciji terena na prostoru bivše tvornice Adriavinil u Kaštelanskom zaljevu, kako se navodi, radioaktivne šljake, Vlada Republike Hrvatske ističe da je ta lokacija Strategijom i Planom gospodarenja otpadom svrstana u jednu od devet lokacija visokog rizika koje su nastale dugotrajnim neprimjerenim gospodarenjem proizvodnim (tehnološkim) otpadom i koje svojim postojanjem predstavljaju realnu opasnost za okoliš i za ljudsko zdravlje.

S obzirom na to da cijela lokacija nije sustavno istraživana, nije niti točno poznata količina šljake i pepela, kao i raspodjela koncentracije njene radioaktivnosti. Procjenjuje se da je do konca aktivnog odlaganja (1998. godine) odloženo oko 510.000 tona pepela i šljake s nehomogenom raspodjelom radioaktivnosti.

Postupak pripremnih radova sanacije lokacije bivše tvornice Adriavinil i njene okolice zbog odloženog pepela i šljake nastalih izgaranjem ugljena u tvorničkoj energiji, a koji zbog svojstava korištenog ugljena imaju povišenu ili znatno povišenu koncentraciju prirodnih radionuklida, tzv. TENORM – technically enhanced naturally occurring radioactive material (tehnički obogaćeni prirodni radioaktivni materijal) započeo je izradom "Programa sanacije lokacija na kojima se nalaze veće količine šljake i pepela: odlagalište šljake u Kaštelanskom zaljevu", listopad 2007., kojeg je izradila tvrtka APO d.o.o. iz Zagreba. Nadzorno stručno Povjerenstvo za ocjenu Programa sanacije Ministarstva zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva je u studenome 2007. godine dalo suglasnost na taj Program, uz ocjenu da je način sanacije prihvatljiv za okoliš uz primjenu mjera zaštite okoliša i programa praćenja stanja okoliša.

Slijedom Programa sanacije tvrtka APO d.o.o. izradila je Program istražnih radova te u rujnu 2009. godine Program dodatnih istražnih radova na lokaciji bivše tvornice Adriavinil i u njezinoj okolici, na temelju kojih je potrebno utvrditi ukupnu količinu i točnu mikrolokaciju pepela i šljake koje treba zbrinuti.

Radiološke istražne radove na predmetnoj lokaciji obavlja Institut za medicinska istraživanja i medicinu rada (u daljnjem tekstu: IMI) iz Zagreba temeljem Ugovora s Fondom za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost (u daljnjem tekstu: FZOEU) od 9. prosinca 2009. godine, a nadzor radioloških istražnih radova i dopunu Programa sanacije provodi APO d.o.o., temeljem Ugovora s FZOEU-om, od 17. svibnja 2010. godine.

Radiološki istražni radovi su trajali od 13. travnja 2010. godine do 27. siječnja 2011. godine o čemu je u siječnju 2011. godine sastavljeno Završno izvješće o izvršenim radiološkim istražnim radovima na lokaciji bivše tvornice Adriavinil i u njezinoj okolici koje je dostavljeno u FZOEU. Međutim, na temelju Izvješća tvrtke APO d.o.o., od 3. ožujka 2011. godine, vezano za usklađenost pripremljenih izvještaja tvrtke IMI sa zahtjevima Programa istražnih radova, u tijeku je izrada dopune tog Izvješća na temelju danih primjedbi, a kojoj prethodi i mišljenje Državnog zavoda za radiološku i nuklearnu sigurnost.

Vezano uz sadašnje stanje provedenih pripremnih aktivnosti sanacije lokacije bivše tvornice Adriavinil, način sanacije se može odrediti jedino prema postojećem Programu sanacije, kojem je cilj svesti zračenje na razinu zračenja drugih prirodnih materijala u okolišu. Tim je Programom predložena izgradnja novog odlagališta smještenog ispod razine zemlje tako da se na posebno pripremljenu podlogu odlože i izoliraju šljaka i pepeo prethodno separirani prema radiološkim kriterijima, te mehanički zaštićeni i hidrolizirani radi sprječavanja procjeđivanja i dodira s vodama. Izolacija se omogućava sustavom građenih barijera, velike mehaničke čvrstoće i s drenažnim kanalima za prihvat oborinske i bujične vode. Staro odlagalište ostaje na postojećoj lokaciji, ali uz dodatnu stabilizaciju pokrova i bokova i uz poboljšanje drenaže oborinskih voda. Predviđena je i dodatna hidroizolacija i mehaničko ojačanje kamenim slojem obaju odlagališta s morske strane. Osim toga, potrebna su sustavna radiološka mjerenja prije, tijekom i nakon sanacije.

U nastavku aktivnosti, nakon izrade dopune Programa sanacije, predviđa se izraditi Studiju utjecaja na okoliš, pribaviti propisane dozvole i suglasnosti, te izabrati izvođača radova.

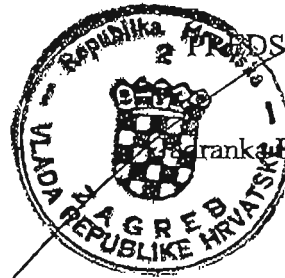
Dosadašnja procijenjena sredstva za sanaciju lokacije Adriavinil iznose 72.000.000,00 kuna, a u FZOEU osigurana su sredstva u iznosu od 21.000.000,00, s tim da prema Odluci Upravnog odbora FZOEU-a iz travnja 2008. godine, ta sredstva mogu iznositi najviše do 40% od ukupnih troškova sanacije, a ostali dio potrebnih sredstava trebali bi osigurati vlasnici zemljišta na kojem se nalaze pepeo i šljaka.

Uz opisane aktivnosti na sanaciji lokacije bivše tvornice Adriavinil, tvrtkama Lavčević d.d. i Kernokompleks d.o.o. Ministarstvo zaštite okoliša, prostornog uređenja graditeljstva je izdalo dozvolu za uklanjanje postrojenja i objekata do kote 0,00, klase: UP/I 361-05/07-03/11, urbroja: 531-10-2-1-1-226-07-14, od 7. prosinca 2007. godine, na temelju koje je veći dio građevina i uklonjen, a građevinski otpad će se kao jedna od mjera utvrđenih u Rješenju o prihvatljivosti zahvata na okoliš Ministarstva zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva, klase: UP/I 351-03/06-02/161, urbroja: 531-08-3-1-HB/AG-07-9, od 25. svibnja 2007. godine, upotrijebiti na lokaciji za uređenje površina nakon uklanjanja objekata i postrojenja.

Vezano za upit o ekološkoj naknadi/renti, Vlada Republike Hrvatske napominje da je odredbama članka 24. Zakona o otpadu propisano da pravo na novčanu naknadu zbog umanjenja vrijednosti nekretnina ima vlasnik zakonito izgrađene građevine koja se nalazi na udaljenosti do 500 metara od građevine namijenjene zbrinjavanju otpada, a što skladište otpada nije, budući da ono služi za privremeni smještaj otpada do njegovog zbrinjavanja.

Međutim, Vlada Republike Hrvatske također napominje i da se sukladno osnovnim načelima zaštite od zračenja (Basic safety standards), zaštitu od zračenja ne smije zamijeniti bilo kojom beneficijom, pa tako ni novčanom naknadom.

Eventualno potrebna dodatna obrazloženja u vezi s pitanjem zastupnice, dat će Branko Bačić, ministar zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva.

PROSJEK

Branka Bosor, dipl. iur.